

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פרצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חזק³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – ש„נסע מקדש וישב שם“, והוא מקום המקדש גופי דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)

32) ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה להגדלת והרחבת בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידי הק'. המו"ל].

33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – שהכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

במדבר

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כח

(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

פּרִיץ, ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפניהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשיריות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין"²⁶ – שעי"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", עי"ז ש"פרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פּרִיץ, "עלה הפורץ לפניהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" ("770") הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב) חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" ("770") הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני"י שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

23) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

24) מיכה ב, יג.

25) ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

26) ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני ה'ש"ית בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תשי"א.

27) תבוא כט, ג.

28) ברכות ל, א.

29) שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא

ופרש"י משפטים כא, ו.

30) משלי יד, כח.

31) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

בפרשת שמיני, על הפסוק "ראשיכם אל תפרעו... ולא תמותו", האומר "הא אם תעשו כן תמותו".

יש המתרצים⁸, שרש"י אינו מתכוון לחדש כאן את עצם הענין של "ואם לאו .. יהיה קצף", אלא בכונתו להסביר כלפי מי מתכוון הפסוק בשלילה, "ולא יהיה קצף"; במבט ראשון ניתן לחשוב שמילים אלו מוסכות לתחלת הפסוק "והלויים יחנו...". שאם הם ינהגו כן "לא יהיה קצף", "ואם לאו (אם הלויים לא יחנו) יהיה קצף". אך רש"י שולל פירוש זה, ומסביר "ואם לאו, שיכנסו זרים בעבודתם זו", שהמילים "ולא יהיה קצף" מהוות המשך לפסוק הקודם⁹, "והזר הקרב יומת", שאם "יכנסו זרים בעבודתם זו" יהיה "קצף על עדת בני ישראל" אך גם לפי ביאור זה עדיין אין מובן:

א) כדלעיל, מהי כוונת רש"י בהאריכו בתחלת דבריו "אם תעשו כמצותי לא יהיה קצף" – מה מחדשות מילים אלו? רש"י צריך היה להתחיל ב"לאו", "הא אם יכנסו... יהיה קצף"?

ב) אף אם ברצונו לציין בכל זאת את ה"הן" – מדוע מבטא זאת רש"י בלשון "אם תעשו כמצותי" באופן סתמי, בלי לפרט על איזו מצוה מדובר? לכאורה, הוא צריך היה להתבטא ב"הן" כפי שהוא מסיים ב"לאו": "אם לא יכנסו זרים (וכדומה) לא יהיה קצף, הא אם יכנסו, יהיה קצף".

7) י, ו (הובא בס' זכרון כאן). וראה גם פרש"י אמור כא, יב. שם, טו.

8) ס' זכרון ושפ"ח כאן.

9) א, נא. וראה חוקוני כאן.

א. "ולא יהיה קצף"

מן הפסוק! "והלויים יחנו סביב למשכן העדות ולא יהיה קצף על עדת בני ישראל..."; מצטט רש"י את המילים "ולא יהיה קצף", ומפרש: "אם תעשו כמצותי לא יהיה קצף ואם לאו, שיכנסו זרים בעבודתם זו, יהיה קצף".

יש להבין: כבר מספר פעמים³ הביא רש"י את הכלל "מכלל לאו אתה שומע הן", ומכיון שנאמר בפסוק, שכאשר יקיימו ציווי זה – "לא יהיה קצף", הרי מובן מאליה שאם לא יקיימו את הציווי, הרי אז "יהיה קצף". ומה מחדש כאן רש"י בפירושו?⁴

אף אם נאמר⁵ שכוונת רש"י היא לא רק להדגיש את עצם הענין של "ואם לאו .. יהיה קצף", אלא ברצונו להדגיש שזוהי כל כוונת הפסוק, להשמיע את העונש – "ואם לאו .. יהיה קצף" – שהרי ב"הן", ש"אם תעשו כמצותי לא יהיה קצף", אין כלל חידוש⁶ – גם או עדיין אין מובן:

מדוע מאריך רש"י בלשונו – "אם תעשו כמצותי לא יהיה קצף, ואם לאו, שיכנסו זרים בעבודתם זו יהיה קצף"? רש"י צריך היה לציין בקצרה: ולא יהיה קצף – הא אם לא תעשו כן, יהיה קצף. בדומה לדברי רש"י לפני כן,

1) פרשתנו א, נג.

2) כן הקשה גם בשפ"ח.

3) יתרו כ, יב. תצוה כה, לה. תשא ל, כ. ועוד.

4) ובכל אופן צ"ע (לכאורה) הטעם למה חזר רש"י על

כלל זה כמה פעמים בפירושו. ואכ"מ.

5) ראה ס' זכרון, באר מים חיים (לאחי המהר"ל) ודבק

טוב כאן.

6) דבק טוב.

לירושלים (כנ"ל).

יש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של "בית רבינו" שבדורנו: "רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פינו", "אז דייקא, לעתיד לבוא¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "פרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² "פרצת עליך

14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיוה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).

15) ישע"י יא, יא-יב.

16) תהלים קכו, ב.

17) משא"כ בזמן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו" (ברכות לא, א).

18) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.

19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדוד" שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.

20) הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – "סעועוען סעועענטי".

21) ויצא כה, יד.

22) וישב לה, כט.

לקוטי

ג) גם לשונו של רש"י "שיכנסו זרים בעבודתם זו" אינה מובנת: בדרך כלל משתמש רש"י בלשון הפסוק, מדוע הוא משנה כאן מלשון הפסוק הקודם, "והזר הקרב (לעבודתם זו)"¹⁰, ואומר "שיכנסו זרים (בעבודתם זו)"? וכן: מדוע מתבטא רש"י בלשון רבים "שיכנסו זרים"¹¹?

ב. "כמו שמצינו במעשה קרח"

לאחר מכן ממשיך רש"י ואומר: כמו שמצינו במעשה קרח, כי¹² יצא הקצף וגו'. ואין מובן כלל:

א) מהי כוונת רש"י בהוכחה מ"מעשה קרח"? וכי יש צורך בהוכחה לכך שכאשר הקדוש-ברוך-הוא מזהיר בעונש (קצף) על החטא של קירוב זר לעבודה, אכן יתבצע העונש?¹³

ב) ועיקר מהי בכלל ההוכחה מ"מעשה קרח", שלכאורה אין לו כל קשר לתוכנו של פסוק זה: ב"מעשה קרח" אין קשר בין "יצא הקצף מלפני ה'¹³ לעוון של "יכנסו זרים בעבודתם זו", אלא הענין קשור למגיפה שפרצה בישראל משום שהתלוננו – "ממחרת" למעשה קרח – "אתם¹³ המתם את עם ה'¹⁴".

10) לשון רש"י שם.

11) ואף שנאמר, ולא יהי' קצף על עדת בני" – ראה

ראב"ע עה"פ שהפירוש בזה "אחד מעדמים". והרי ע"פ הג"ל קאי זה על "והזר הקרב יומת".

12) קרח יו, יא.

13) שם, ו.

14) ואף שפשוט שהקצף לא ה' מצד התלונה עצמה, שהרי כו"כ תלונות היו לפני זו ולא יצא קצף, ועכצ"ל שסיבת הקצף היתה קשורה עם "מעשה קרח" (בכלל) – מ"מ, סו"ס לא בא הקצף על עון זה ד, "יכנסו זרים בעבודתם זו". ולהעיר מראב"ע וחוקוני כאן שהביאו מעווא שנגע

שיחות במדבר

יותר מכך: אפילו החטא שבגיניו קבלו את עונשם, "חמישים ומאתים איש מקריבי הקטורת"¹⁵ אינו דומה ל"יכנסו זרים בעבודתם זו" בפסוקים שלפנינו: הפסוקים שלנו עוסקים בעבודת הלויים – הורדת המשכן והקמתו¹⁶ ושמירת המשכן¹⁷ – ואילו שם מדובר על זר, כולל לוי, המבצע את עבודת הכהונה¹⁸.

ודחוק ביותר לומר שרש"י מתכוון רק להביא דוגמא לענין של "קצף", עונש – אף כאשר מדובר על חטא אחר.

יש המפרשים¹⁹, שדברי רש"י אלו באים כהמשך לפירוש רש"י הקודם על "והזר הקרב יומת"¹⁶ – אשר על כך מפרש רש"י: יומת – בידי שמים. ולכאורה, מנין לומד רש"י בפשוטו של מקרא שהמשמעות של "יומת" היא "בידי שמים" ולא בידי אדם?²⁰ ואדרבה:

בארון (ש"ב ג, ז) [ואבל לכאורה אין זה שייך ל"יכנסו זרים בעבודתם זו"]. ולהעיר ממש"נ לקמן (בהעלותך ה, יט) ולא יהי' בבניי נגף גו', ושם לא הביא רש"י רא'.

15) קרח טז, לה. וראה שם, יד"ח.

16) לעיל פסוק גא.

17) כפשטות לשון הכתוב כאן (א, ג), ושמרו הלויים את משמרת משכן העדות, שקאי על שמירת המשכן. וכפ' הראב"ע, רמב"ן ועוד עה"פ. וזוהו שרק עה"פ "ושמרו את משמרתו" דלקמן (ג, ז) פרש"י "כל מנוי כו' קרוי משמרת" משמע, שכאן גם רש"י ס"ל שפירושו הוא ענין השמירה* (וראה לקו"ש ח"ג ע' 14). ולהעיר מפרש"י לעיל אמור כב, ט.

18) ראה קרח שם (זו, ה).

19) שפ"ח ומשכיל לדוד כאן. וראה רא"ם לעיל פסוק גא. וראה הערה 22.

20) וכפ' הראב"ע שם. וראה רא"ם שם (ע"פ פרש"י קדושים כ, י).

* ואף שכתוב לקמן שם "קרוי משמרת בכל המקרא" – לכאורה כוונתו בזה רק שבכ"מ נק' מינוי בלשון משמרת אבל לא שבכ"מ שכתוב משמרת פירושו (רק) מינוי. ואכ"נ.

על הפסוק „וגם בעליו יומת“, בפרשת משפטים²¹, מפרש רש"י „בידי שמים, יכול בידי אדם תלמוד לומר...“. ורואים מכך, שללא ההוכחה ממקום אחר צריך היה לבאר „יומת“ – מיתה בידי אדם.

על כך מביא רש"י כאן שהדבר נלמד מן הפסוק „ולא יהיה קצף“ שמשמעותו עונש בידי שמים – „כמו שמצינו במעשה קרח“, שבמעשה קרח היה עונשם של מקריבי הקטורת²² בידי שמים. ולכן מוכח שהכוונה של „והזר הקרב יומת“ היא „בידי שמים“.

אך לכאורה, הסבר זה דחוק ביותר כי בפירושו רש"י זה, אין שום רמז לפירושו הקודם „יומת – בידי שמים“. ומפשטות לשון רש"י כאן מובן, שההוכחה מ„מעשה קרח“ היא על עצם הענין שאם „יכנסו זרים בעבודתם זו, יהיה קצף²³“.

ג. „קצף“ – על בני ישראל או על הלויים

כדי להסביר זאת צריך להקדים ולהעיר לגבי סדר הפסוקים: בין הפסוק „והזר הקרב יומת“ לבין „ולא יהיה קצף“ מפרידה התורה על ידי הפסוק „וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאותם“, ובתחלת פסוק זה „והלויים יחנו סביב למשכן העדות“,

ואין מובנת המשמעות של „ולא יהיה קצף“:

(21) כא, כט. וראה משכיל לדוד כאן.

(22) עפ"ז מתורץ מה שהקשה בגוי"א (לעיל פסוק נא) דאין ראי' מ„ולא יהי' קצף“ שגם החוטא (הזר הקרב) מיתתו בידי"ש – כי גם החוטאים במעשה קרח מתו בידי"ש. וראה משכיל לדוד כאן.

(23) כלומר: אף ש"ל דמה שפרש"י לעיל „בידי שמים“ הוא מפני שסומך על פירושו כאן (שילפינן ממעשה קרח) – מ"מ דחוק גדול לומר שכונת רש"י בפירושו כאן (כמו שמצינו כו') היא רק להביא ראי' על פירושו דגניל.

אם במילים „ולא יהיה קצף“ הכוונה היא לעונש של „והזר הקרב יומת“, ומדובר כאן על בני ישראל ולא על הלויים, הרי קשה: א) מדוע נכנסים הענינים הללו, אודות מקום החניה של בני ישראל, בין הפסוקים העוסקים בענין זה – בעונשו של הזר הקרב לעבודתם זו. ב) לשם מה יש צורך בשני הפסוקים: מה מוסיפות המילים „ולא יהיה קצף“ לאחר „והזר הקרב יומת“?

ואם המילים „ולא יהיה קצף“ אמורות רק כלפי הלויים (ועל ידי כך מתורצות שתי הקושיות שלעיל), שאם הלויים לא יחנו סביב למשכן, אף כאשר לא נגרם „והזר הקרב“, אז יהיה „קצף“

– כאשר במילה „קצף“ אין הכוונה לעונש מות, אלא לעונש קל יותר: הלויים הם „לגיון של מלך“²⁴, „והיו לי הלויים“²⁵, נתונים נתונים המה לי²⁶ – והם קרובים לקדוש־ברוך־הוא. אך אם הם לא יחנו „סביב למשכן העדות“ הרי אז ייגרם ההיפך מכך – יהיה עליהם „קצף“ – או קשה עוד יותר: הרי התורה מציינת במפורש „ולא יהיה קצף על עדת בני ישראל“, ומובן שמדובר כאן על חטא מצד בני ישראל – ולא הלויים²⁷.

ד. „קצף“ – בכח או במועל

לפיכך אומר רש"י „אם תעשו כמצותי לא יהיה קצף, ואם לאו, שיכנסו זרים בעבודתם זו, יהיה קצף“ – בכך מיישב רש"י את הסתירה בין הפסוקים, אשר הובאה לעיל:

(24) פרש"י לעיל א, מט.

(25) פרשתנו לקמן ג, יב.

(26) בהעלותך ח, טז.

(27) ובאלשיך כאן משמע שמפרש דהקצף יהי' על עדת בניי אם הם יחנו שם במקום הלויים.

גאולתכם“.

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל„בית רבינו שבבבל“ בדורנו זה – ביתו

(בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה,

מסיימים ומשלימים „מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות“⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר „ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י „בית רבינו“ שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד„עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות“¹¹, ו„עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל“¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר „ע"י הפצתה חוצה (יפוצו מעינותיך חוצה“, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד„בית רבינו“ – „מקדש מעט“ העיקרי בגלות האחרון, „שנסע מקדש וישב שם“, ולכן „הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד“, ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות־קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) „כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים“ (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישע"י רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

הוספה בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות ("בית רבינו שבבבל"³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, "ובנה מקדש בירושלים"? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתידי, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחרי שמקדש העתידי יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

לקוטי

במדבר

שיחות

בני ישראל: "התורה ממשיכה ומדגישה את החומרה של שמירה על המחיצות שנקבעו – וחנו בני ישראל איש על מחנהו... והלויים יחנו סביב למשכן..." – ועל ידי כך מובטח שלא יהיה "קצף".

ואת זאת מדגיש רש"י בדבריו "אם תעשו כמצותי – קיום המחיצות – לא יהיה קצף", ומכלל לאו אתה שומע הן, שביטול המחיצות גורם "קצף" – אלא שאו ה"קצף" הוא רק "בכח". ולפיכך מסביר רש"י ומדגיש "ואם לאו, שיכנסו זרים בעבודתם זו, יהיה קצף", שרק כאשר ביטול המחיצות מביא בפועל לידי "יכנסו זרים..." – אז יהיה קצף בפועל.

ה. "יכנסו זרים" ולא "והזר הקרב"

לפי זה יובן מדוע משנה רש"י בניסוחו, ובמקום להשתמש בלשון הפסוק "והזר הקרב" הוא אומר "שיכנסו זרים בעבודתם זו" – כי שני פסוקים אלו עוסקים בשני ענינים שונים: הפסוק הקודם דן בעונש המסויים של זר מסויים אשר עבר על החטא של "קרב יזמת", למנוע ביצוע עבודות הלויים על ידי זר, אלא זהו ציווי בפני עצמו, שחובה להקפיד ולשמור על ההבדל והגבולות שבתוך בני ישראל³¹.

ולכן נאמר "והזר", בלשון יחיד, שכן גם יחיד אסור בעבודת פירוק המשכן והקמתו. ואילו המילים "בעבודתם זו" שאומר רש"י כאן, בפסוק "ולא יהיה קצף", עוסקות ב"עבודה" של פסוק זה³² – "וחנו בני ישראל איש על מחנהו... והלויים יחנו סביב למשכן העדות", שאסור לבטל, באופן כללי, את המחיצות שבין "מחנה" ישראל לבין "מחנה" הלויים³³.

32 שלכן מדגיש רש"י "עבודתם זו" בכל פסוק בפ"ע. 33 ולשון רש"י "עבודתם זו" שלכאורה אינה עבודה, כי מחנה לוי' סביב למשכן – הוא שמירת הלויים את

המילים "ולא יהיה קצף" מופיעות בקשר להלויים יחנו סביב למשכן, משום שכך נמנע ה"קצף" על "עדת בני ישראל":

"אם תעשו כמצותי" – אם מקיימים את המצוות הנאמרות בפרשה, שתוכנן הכללי הוא "והלויים יחנו סביב למשכן העדות", כדלהלן – או "ולא יהיה קצף".

"ואם לאו", אם לא יפעלו "כמצותי", ייגרם מצב של "יכנסו זרים בעבודתם זו", ואז "יהיה קצף על עדת בני ישראל".

ההסבר לכך הוא:

העיקר בפרשה הוא "ואתה הפקד את הלויים על משכן העדות... והם ישרתהו..."²⁸. ציוויים ואזהרות על ההבדלה²⁹ והגבולות²⁹ שהציב הקדוש-ברוך-הוא בין הלויים לבין עם ישראל בכלל³⁰. ועל ידי כך נמנעת כניסת "זרים" למשכן.

ולכן מזהירה כאן התורה, "וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאותם" – אין זו אזהרה רק כדי למנוע את "והזר הקרב יזמת", למנוע ביצוע עבודות הלויים על ידי זר, אלא זהו ציווי בפני עצמו, שחובה להקפיד ולשמור על ההבדל והגבולות שבתוך בני ישראל³¹.

ולאחר מכן אומרת התורה, "והלויים יחנו סביב למשכן העדות ולא יהיה קצף על עדת

(28) א, ג.

(29) ראה פרש"י דלקמן הערה 38.

(30) ראה ספורנו ואלשיך בפסוקים אלה.

(31) עפ"י מובנת ג"כ השייכות דכל פסוקים אלה (א,

ב'ג) לכאן, דלכאורה מקומם הי' צ"ל אחרי פרשת

הדגלים –

כי פסוקים אלה באים להורות שהמדובר להלן צ"ל בדיוק ורק אז "לא יהי קצף". וראה מפרשים שבהערה הקודמת. ראב"ע כאן. ועוד.

ולכן אומר רש"י "שיכנסו זרים" בלשון רבים, כי כאשר ישראל יחיד תוקע אהלו במחנה לוי³⁴, לא נוצר על ידי כך "מחנה" ישראל במקום מחנה לוי, שהרי מחנה נוצר דוקא על ידי רבים³⁵ – (זרים³⁶).

ולפיכך משנה רש"י מלשון הפסוק "הקרב", ואומר "יכנסו" – כי בפסוקנו, כאשר מדובר על חניה במחנה לוי, אין מתאים הביטוי "קרב", אלא "יכנסו". ואילו בפסוק הקודם, שבו מדובר על פירוק המשכן והקמתו, הרי להיפך – שם מתאים יותר הביטוי "קרב".

ו. קרח – ביטול מחיצות בכח ובפועל

לפי זה מובנת ההוכחה מ"מעשה קרח": רש"י מתכוון להוכיח את הענין שהובא לעיל, בסעיף ד', לגבי שני הקצוות: ביטול המחיצות בלבד – כאשר חסר רק הענין של "תעשו כמצותי" – כבר גורם לקצף; אך מצד שני, רק כאשר מגיעים לידי "יכנסו זרים בעבודתם זו" במעשה ממש, או נגרם הקצף בפועל.

ואת זאת רואים במעשה קרח³⁷: חטאו של

משמרת משכן העדות כמו שלהקים ולהוריד נקרא משמרת (פרש"י בהעלותך ה, כו).

(34) וי"ל שכן הוא גם בחגיגת כמה לויים בתוך מחנה ישראל – כי בענין זה (הפרדת המחנות) אין נקמ"מ בין ישראל במחנה לוי' או להיפך. – וראה אלשיך הובא בהערה 27.

(35) וגם ע"ד ההלכה לא מצינו איסור לישראל לדור במחנה לוי' ובערי הלויים או להיפך.

(36) ועפ"י אפ"ל, דמש"נ "קצף" על עדת בני"י – ל' רבים (דלא כבראב"ע שבהערה 11) – כי החטא, בעבודתם זו" שייך רק רבים (ודלא כמ"ש בגו"א לעיל פסוק נא דה"קצף" הוא על שאר בני"י שלא חטאו).

(37) והיינו שאין כוונת רש"י להביא רא' שזה העונש על עון זה (שהרי אין זה אותו העון, וכנ"ל בפנים והערה

קרח היה רצונו לבטל את ההבדלים שבתוך בני ישראל, כטענתו³⁸ "כי כל העדה כולם קדושים... ומדוע תנשאו על קהל ה'". וחטא זה הביא לידי "קצף" על כל ישראל – "וידבר ה'... הבדלו מתוך העדה... ואכלה אותם כרגע"³⁹.

אך מצד שני, למרות שכבר בכך השפיע קרח על "כל העדה" – "נתפתו כולם"⁴⁰ – הרי ה"קצף" לא היה בפועל, וכטענת משה ואהרן⁴¹: האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף. רק לאחר שמאיתם וחמישים האנשים הקטירו קטורת, כלומר, שביטול המחיצות הביא לידי מעשה ממש, ש"יקרב איש זר אשר לא מזרע אהרן הוא להקטיר קטורת לפני ה'⁴², עד אשר לאחר מעשה קרח ישראל עדיין התלוננו וכו' – הרי אז בא ה"קצף" שכבר התחיל לפני כן⁴³, לידי גילוי בפועל – "יצא הקצף...".

ז. זהירות כלפי כל יהודי

מכך לומדים עד כמה יש להזהר כלפי הזולת:

למרות שקרח הקהיל את כל העדה במחלוקתו נגד משה רבינו⁴⁰, למרות זאת עדיין לא "יצא הקצף מלפני ה'". ויותר מכך: כל עוד ניהל קרח את המחלוקת בטענות ובדיבורים בלבד, ולא היה לכך ביטוי במעשה,

(14) – כ"א להביא דוגמא על ב' הקצוות באופן ה"קצף" מענין דומה ממש מצד "תוכן" החטא (ביטול הגבולות כו' בבני"י).

(38) קרח טו. ג. וראה פרש"י שם, ה (ומדרשו').

(39) שם, כ"א (וכהמשך בפסוק שלאח"י, ועל כל העדה תקצוף).

(40) שם, יט ובפרש"י.

(41) שם, כב. וראה פרש"י שם (נת' בלקו"ש ח"ג ע' 51 ואילך).

(42) קרח יז, ה. וראה פרש"י שם טו, ו. יז, ג.

(43) ראה לעיל הערה 14.

לא נענשו אפילו קרח ועדתו⁴⁴.

רק כאשר הגיעו לידי מעשה בפועל, לאחר אזהרה חמורה⁴⁵, והקטירו קטורת, רק אז נגרם קצף – תחלה נענשו הם, ולאחר מכן פרצה המגיפה בבני ישראל.

ומכך נלמדת ההוראה:

אפילו יהודי שמסיבות שונות ומשונות אינו נשמר מדברים בלתי רצויים, הרי כל עוד אין הוא בא לידי מעשה בפועל, "לחלוק על

הקדוש-ברוך-הוא"⁴⁶, עדיין יהודי זה הוא במצב של נשיאת חן בעיני אלקים, ואין עליו ענין של קצף ח"ו.

ואדרבה: הקדוש-ברוך-הוא מאריך אף ו"הקדוש-ברוך-הוא עוזרו"⁴⁷ באופן של חן ואהבה להשיבו בתשובה, ולהיות "אהוב ונחמד לפני הבורא..."⁴⁸.

(משיחת מוצאי ש"פ במדבר תשל"ט)

(46) לשון רש"י קרח שם, ת. ועד"ז שם יז, ג.

(47) סוכה נב, ריש ע"ב. ולהעיר מרמב"ם הל' תשובה

פ"ז ה"ד.

(44) ראה פרש"י קרח טז, כה (וע"ד פרש"י שם, יב).

(45) כפרש"י קרח שם, וז.

(48) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד. וראה שם ה"ה ואילך.

לזכות

כ"ק אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ זַרְבֵינוּ

מֶלֶךְ הַמְּשִיחַ

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ זַרְבֵינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִיחַ

לְעוֹלָם וָעֶד